

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ “ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ”
ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КООПЕРАТИВНО-ТОРГОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК – SGGW
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПІВДЕННО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У ПЕРЕМИШЛІ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР МВС УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ВІННИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

**СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ,
ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Львів, 01-02 червня 2022 року

**Львів
2022**

Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / [відповід. за вип. : проф. Семак Б. Б.]. – Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2022. – 528 с.

ISBN 978-617-602-312-8

У збірнику представлені тези доповідей, які оприлюднені на Міжнародній науково-практичній конференції “Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення”, яка відбулася у Львівському торговельно-економічному університеті 01-02 червня 2022 року.

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, аспірантів, студентів, практичних працівників і широкий читацький загал.

Організаційний комітет

Куцик П. О.	голова оргкомітету, професор, ректор Львівського торговельно-економічного університету
Барна М. Ю.	професор, перший проректор Львівського торговельно-економічного університету
Семак Б. Б.	професор, проректор з наукової роботи Львівського торговельно-економічного університету
Нестуля О. О.	професор, ректор Полтавського університету економіки і торгівлі
Шавга Л. А. (Savga L. A.)	професор, ректор Кооперативно-Торгового Університету Молдови (Республіка Молдова)
Раковська Й. (Rakowska J.)	доцент, керівник інституту, Варшавський університет природничих наук (Республіка Польща)
Хлуска Й. (Chluska J.)	професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та бухгалтерського обліку Ченстоховського технологічного університету (Республіка Польща)
Колянчук О. (Kolyanchuk O.)	заступник директора Південно-Східного наукового інституту у Перемишлі (Республіка Польща)
Герасименко Т. О.	доцент, директор Інституту економіки та фінансів Львівського торговельно-економічного університету
Полякова Ю. В.	доцент, декан факультету міжнародних економічних відносин та інформаційних технологій Львівського торговельно-економічного університету
Гаврилишин В. В.	доцент, декан факультету товарознавства, управління та сфери обслуговування Львівського торговельно-економічного університету
Котуха О. С.	професор, декан юридичного факультету Львівського торговельно-економічного університету
Кузьма Х. В.	доцент кафедри економіки, провідний фахівець наукового відділу Львівського торговельно-економічного університету
Осінська О. Б.	доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, завідувач аспірантури Львівського торговельно-економічного університету

Матеріали друкуються в авторському поданні. Організаційний комітет не несе відповідальності за достовірність інформації, поданої в рукописах.

ISBN 978-617-602-312-8

© Колектив авторів
© Львівський торговельно-економічний університет

ВСТУПНЕ СЛОВО

Куцик Петро Олексійович,

голова організаційного комітету, д.е.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, ректор

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Модератори: д.е.н., проф. Куцик П. О., д.е.н., проф. Семак Б. Б.

Доповідачі:

*Заслужений діяч науки і
техніки України, ректор,
д.е.н., проф. Куцик П. О.*

Міграційний капітал у гео економічній системі України

д.е.н., проф. Дайновський Ю. А.

Готовність українських споживачів до участі у цифрових маркетингових комунікаціях

д.е.н., проф. Шевчик Б. М.

Нооекономіка: простір свободи ремесла і межі влади інтелекту

*д.ю.н., доц. Медвідь А. Б.,
ст. викл. Гавелко Ю. О.*

Щодо кола суб'єктів яким гарантоване право на судову перевірку правомірності позбавлення їх свободи закріплених у Конституції України та Європейській конвенції з прав людини

к.е.н., доц. Басій Н. Ф.

Рекламні заходи формування іміджу ЛТЕУ

к.пед.н., доц. Безрученков Ю. В.

Управління проектами в ресторанному бізнесі

*д.е.н., к.х.н., с.н.с. Василюк С. В.
Національний університет*

*“Львівська політехніка”,
д.е.н., доц. Франів І. А.
Львівський торговельно-
економічний університет*

Шляхи розвитку біоекономіки: кластерний підхід

к.ю.н., доц. Попов Д. І.

Договір будівельного підяду: права та обов'язки сторін

Учасники панельної дискусії:

*д.е.н., проф. Міценко Н. Г., д.е.н., проф. Воронко Р. М.,
д.е.н., проф. Міщук І. П., д.е.н., проф. Черкасова С. В.,
д.е.н., проф. Копилюк О. І., д.е.н., проф. Мельник І. М.,
к.е.н., проф. Семів С. Р., к.ю.н., доц. Оверко Г. Я.,
д.т.н., проф. Ощипок І. М., д.е.н., проф. Трут О. О.,
к.с.-г.н., доц. Шестопал Г. С., д.т.н., проф. Пелик Л. В.*

Основною валютою зовнішніх запозичень України на кінець 2021 року залишається долар США – 61,3 % від валового обсягу боргу. Частки зобов'язань в євро 23 %, зобов'язань у СПЗ перед МВФ 11,2 %. Частка зовнішньої заборгованості в національній валюті залишається незначною – 3,4 % від валового обсягу боргу.

Географічна структура зовнішнього боргу за кредитами приватного сектору: 45,6 % – Кіпр, 12,1 % – Великобританія, 9,7 % – Нідерланди.

Серед інструментів зовнішнього боргу найбільша питома вага припадає на кредити (майже 41,4 %), богові цінні папери – 27,5 %; торгові кредити та аванси – 13,2 %, кредити прямого інвестора – 10,2 %. За термінами погашення зовнішні борги – переважно довгострокові (70,4 %) і лише 12,6 % – короткострокові інструменти.

У сфері управління державним боргом уряд України затвердив стратегію на 2022-2024 рр. [2], серед пріоритетів якої: збільшення частки державного боргу у національній валюті; продовження середнього строку до погашення і забезпечення рівномірного графіка погашення державного боргу; залучення довгострокового пільгового фінансування; продовження розвитку міцних взаємовідносин з інвесторами та подальше удосконалення політики управління державним боргом. Крім цього стратегія містить аналіз прогностичних боргових показників та висновки щодо боргової стійкості, а також план дій на 2021-2024 рр. та показники досягнення цілей, а саме, зниження рівня державного боргу до ВВП на кінець 2024 р. до 47 %.

Список використаних джерел

1. Статистика зовнішнього боргу. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external#4>.
2. Середньострокова стратегія управління державним боргом на 2021-2024 роки: Міністерство фінансів України: URL: https://mof.gov.ua/uk/news/uriadom_zatverdzheno_serednostrokovu_strategiiu_upravlinnia_derzhavnim_borgom_na_2021-2024_rocki-3224.

Яріш О. В.

к.е.н., доцент

ВНЗ Укоопспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі”

ВПЛИВ РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ НА УМОВИ ТА СТІЙКІСТЬ СВІТОВИХ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ

Масштабна військова агресія Росії проти України та пов'язана з нею міжнародна реакція разом призвели до значного негативного шоку для світової економіки й поставило під сумнів позитивні прогнози щодо можливості відновлення світової економіки після COVID-19.

Відповіддю фінансових ринків на загострення геополітичної ситуації з кінця лютого 2022 року, включаючи санкції, введені проти Росії, стало різке зростання глобальної економічної нестабільності. Факт, що на Росію та Україну разом припадає близько 30% світового експорту пшениці, 20% на кукурудзу, мінеральні добрива та природний газ, 11% на олію [2], посилив занепокоєння щодо глобального постачання певних товарів і спричинив цінову напругу на ринках ряду сировинних товарів. Зокрема, щоб уникнути зростання ризиків фінансовій стабільності після зростання цін на нікель, Шанхайська ф'ючерсна біржа та Лондонська біржа металів змушені були призупинити торгівлю великою кількістю більшості нікелевих контрактів з 8 по 16 березня [1].

Попередні геополітичні події демонструють широкий спектр реакцій світового фінансового ринку (табл. 1).

Таблиця 1

Наслідки окремих військових конфліктів на кон'юнктуру світового фінансового ринку

Показник		Російсько-грузинська війна 01-08-2008*	Анексія Криму 20-02-2014*	Перша війна в Перській затоці 17-01-1991*	Війна в Іраку 2003 року 20-03-2003*
Ціна акцій	S&P 500	-3%	-2%	-20%	-5%
	NASDAQ	-2%	-2%	-31%	-6%
	DJStoxx 600	-3%	-3%		-8%
	FTSE 100	-3%	-3%	-14%	-6%
	NIKKEI	-3%	-6%	-32%	-3%
	Shanghai Composite	-3%	-3%		2%
	MSCI EM Equities	-4%	-3%	-22%	-4%
Ціни на енергоносії та товари	Brent Crude	-4%	-1%	132%	10%
	US WTI Oil	-2%	-4%	117%	13%
	S&P GSCI Industrial metals	-6%	-3%	3%	-5%
	S&P GSCI Agriculture	-3%	0%	-8%	0%
	Gold	-2%	3%	7%	1%
Неявна волатильність ринків акцій, облігацій та нафти США	VIX	68.00	17.00		3.00
	MOVE	84.00	14.00		-23.00
	OVX	22.00	25.00		10.00

* Дата початку конфлікту.

Примітка сформовано на основі [2].

Емпіричні дані, засновані на історичних показниках світового фінансового ринку під час низки військових конфліктів свідчать про те, що конфлікти в країнах колишнього Радянського Союзу мали лише незначний негативний вплив на кон'юнктуру світового фінансового ринку. Водночас значне залучення великих розвинених країн очевидно зумовлює серйозне коригування цін на акції, сировинні ресурси, особливо якщо конфлікт має прямий вплив на пропозицію товарів.

З певною схожістю з нинішньою агресією, наслідки падіння на фінансових ринках, спричиненого конфліктом, і пов'язаними з ним санкціями, ймовірно, впливатимуть на світову економіку, і чим довше буде затягуватися конфлікт, тим вищими будуть ризики. Водночас інтенсивність і важливість цих впливів різняться залежно від регіону (табл. 2).

Таблиця 2

Прогнози глобального ВВП за даними S&P Global Ratings

Регіон	Роки				
	2021	2022	2023	2024	2025
США	5,7	3,2	2,1	2,0	2,3
Євразія	5,2	3,3	2,6	2,1	1,7
Велика Британія	7,3	3,5	2,3	2,2	2,0
Китай	8,1	4,9	5,0	4,9	4,8
Японія	1,7	2,4	1,7	1,2	1,1
Індія	8,9	7,8	6,0	6,5	6,6
Бразилія	5,0	0,4	1,7	2,0	2,0
Росія	5,5	(8,5)	0,3	1,0	1,3
Світова економіка	6,0	3,6	3,5	3,4	3,4

Примітка: сформовано на основі [3].

Вплив російського вторгнення в Україну на економічну та інфляційну перспективи транслюється на світовий фінансовий ландшафт через:

- підвищений рівень суверенного боргу та високу потребу у рефінансуванні в багатьох країнах ОЕСР;
- зростання заборгованості підприємств у поєднанні з погіршенням якості кредитів;

– зростання ризику для банків та небанківських кредитних установ від погіршення кредитної якості та впливу санкцій;

– тривалу фіскальну підтримку найбільш вразливих домогосподарств і життєздатних компаній, для забезпечення компенсації зростання витрат на проживання та виробництво;

Отже, високі ціни на сировину ризикують підживити і без того високі темпи інфляції в усьому світі, підірвати купівельну спроможність споживачів і корпоративні прибутки, пригнічуючи економічну активність і посилюючи фінансові ризики.

Список використаних джерел

1. LME (2022). "Suspension of LME nickel market", March. URL: <https://www.lme.com/media/Files/News/Notices/2022/03/TRADING-22-052-SUSPENSION-OF-LME-NICKEL-MARKET.pdf>.

2. OECD (2022), *Impacts of the Russian Invasion of Ukraine on Financial Market Conditions and Resilience: Assessment of Global Financial Markets*, OECD Publishing, Paris. URL: <https://doi.org/10.1787/879c9322-en>.

3. *Global Economic Outlook Q2 2022: No Cause For Complacency As The Russia-Ukraine Conflict Modestly Dents Growth*. URL: <https://www.spglobal.com/ratings/en/research/articles/220331-global-economic-outlook-q2-2022-no-cause-for-complacency-as-the-russia-ukraine-conflict-modestly-dents-growth-12328049>.

Волосов А. М.

к.е.н.,

Михайлова О. В.

к.е.н.

Державний біотехнологічний університет, м. Харків

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективність функціонування сучасних суб'єктів господарювання значною мірою залежить від організації ефективної системи управління грошовими потоками. Грошові потоки підприємства в усіх його видах і формах є важливим самостійним об'єктом управління. Це зумовлено тим, що вони обслуговують фінансово-господарську діяльність в усіх її проявах. Тому знання та практичне використання сучасних принципів, механізмів і методів ефективного управління грошовими потоками дозволяє забезпечити перехід підприємства до нової якості економічного розвитку. У свою чергу, ефективне управління грошовими потоками є неможливим без чіткого розуміння їх сутності.

Зосередження зарубіжних аналітиків на грошових коштах пояснюється визнанням їх особливої значущості, що втілилось у формуванні вищезгаданої концепції грошового потоку. Формулювання її основних положень вітчизняними науковцями може бути пов'язане з буквальним перекладом терміна cash flow як потоку готівки, тому не відбивати точного змісту. Це певним чином вплинуло на розкриття сутності поняття "грошовий потік".

Зарубіжні аналітики виділяють декілька значень поняття "грошовий потік":

– у статистичному й обліковому аспектах – як кількісний вираз грошових коштів, що мають у розпорядженні суб'єкти господарювання в певний момент часу;

– для інвесторів – очікуваний у майбутньому дохід від інвестицій;

– для цілей управління (динамічний аспект) – інформація про рух грошових коштів у попередніх періодах або план їх руху в перспективі.

Нині сформовано декілька підходів до визначення сутності та змісту грошових потоків підприємства. Представники статичного підходу визначають грошові потоки як різницю між грошовими надходженнями та витратами. При цьому використовуються поняття позитивного, негативного та чистого грошового потоку. Отже, відповідно до статичного підходу грошові потоки характеризуються з позиції розміру, напрямку руху (вхідні та вихідні) та часу. У цьому випадку переважає бухгалтерський підхід, що не завжди сприяє правильному вибору методів його аналізу, оцінки й управління.